

Onderwerp Energietoeslag en studenten naar aanleiding van uitspraak
ter informatie
Steller Leoni Ax

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	54 98	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	201436-2023
Datum	17-08-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

De rechtbank Noord-Nederland heeft op 11 augustus 2023 uitspraak gedaan over de uitsluiting van studenten van het recht op de eenmalige energietoeslag 2022. De uitspraak is in lijn met de uitspraken van andere rechtbanken. In het kort komt het erop neer dat het uitsluiten van studenten als groep onrechtmatig is.

We gaan niet in hoger beroep. We willen niet nog langer in de rechtszaal tegenover onze inwoners staan. Dit is de vierde uitspraak die een rechtbank doet over het maken van onderscheid op basis van het feit dat mensen student zijn. Een verrassing is de uitspraak niet. Daarmee is volgens ons nu een eind gekomen aan deze discussie. We zijn blij dat er nu duidelijkheid is. In deze brief lichten wij de uitspraak toe en informeren wij u verder over de stappen die wij gaan zetten.

Energietoeslag

Zoals u weet hebben we een energietoeslag verstrekt als categoriale bijzondere bijstand aan inwoners met een laag inkomen. Studenten zijn als groep uitgesloten van deze categoriale energietoeslag. Daarin hebben we de richtlijnen van het kabinet gevolgd waarin zij duidelijk hebben gemaakt dat de toeslag niet voor studenten is bedoeld. In het verweer van de rechtszaak hebben we ook bewust deze lijn gevolgd, omdat naar onze mening de redenering van het Rijk ter toetsing voorlag. Het Rijk heeft hiervoor ook geen middelen beschikbaar gesteld. Een eventuele verstrekking aan studenten zouden wij voor eigen rekening moeten nemen. Met zo'n groot aantal studenten in de gemeente was dat niet haalbaar. Daarnaast is het voor een studentenstad als Groningen onmogelijk om een toeslag voor een groep van deze omvang uit te voeren. Het lijkt of we als gemeente de ruimte hebben om onze eigen afwegingen te maken, terwijl we feitelijk (vanwege financiën en uitvoerbaarheid) gedwongen zijn te kiezen voor een uitwerking die een tegemoetkoming voor studenten onmogelijk maakt. De wetgever heeft ons hiermee in een onmogelijke positie

Volgvel 1

gebracht. Daarom hebben wij ons bij het kabinet steeds sterk gemaakt voor een landelijke regeling voor studenten die uitgevoerd zou worden door DUO. Voor de energiekosten 2022 is die regeling er helaas niet gekomen.

De rechter heeft bepaald dat studenten niet mogen worden uitgesloten van de energietoeslag 2022 en wij dienen de aanvragen van studenten die bezwaar of beroep hebben gemaakt tegen die uitsluiting alsnog inhoudelijk te beoordelen. We zetten zo op een rij welke stappen we gaan zetten, maar beginnen met de belangrijkste elementen van de uitspraak.

Uitspraak

De rechter heeft in drie rechtszaken waarin studenten beroep hadden ingesteld vanwege de afwijzing van hun aanvraag om de energietoeslag uitspraak gedaan. De belangrijkste onderdelen daarvan zijn:

- De gemeente hoeft geen energietoeslag te verstrekken aan studenten die op basis van hun inkomen uit lening en uit werk meer dan 140% van het sociaal minimum verdienen. De rechter oordeelt dat voor het vaststellen van de hoogte van het inkomen rekening moet worden gehouden met de maximale leencapaciteit op grond van de Wsf 2000, ook als daar geen (volledig) gebruik van wordt gemaakt.
- De gemeente mag de studenten als groep niet uitsluiten van de energietoeslag 2022. Dat betekent dat het betreffende artikel in de beleidsregels onverbindend wordt verklaard.
- De rechtbank geeft daarbij aan dat de gemeente de mogelijkheid heeft om binnen de groep studenten een differentiatie aan te brengen, bijvoorbeeld door voor hen de aanvullende voorwaarde te stellen dat zij over een eigen energierekening beschikken. Wij zien af van het stellen van extra voorwaarden.

Gevolg hiervan is dat we als gemeente studenten niet op basis van ons huidige beleid mochten uitsluiten.

Wat gaan we nu doen

Er is voor ons slechts één juridisch en financieel houdbare optie. Die houdt in dat we (net als de gemeente Utrecht) alle studenten met lopende bezwaar- of beroepsprocedure alsnog de toeslag vergoeden als zij aan de voorwaarden voldoen.

Er zijn ongeveer 250 studenten waarvan nu een bezwaar- of beroepsprocedure loopt. De kosten hiervan bedragen maximaal € 500.000¹. Deze kunnen we dekken uit de middelen die we hebben ontvangen voor bijzondere bijstand voor studenten. Over de verdere inzet van deze middelen komen we, na de zomer, nog met u te spreken.

Het is natuurlijk het rechtvaardigst om alle studenten alsnog in de gelegenheid te stellen een aanvraag te doen. Het ontbreekt ons echter aan de financiële en uitvoeringsmogelijkheden om dat te doen. Ook kan het afbakenen van de doelgroep leiden tot nieuwe procedures. Het opnieuw openstellen van de regeling is bovendien wettelijk niet mogelijk.

Wij realiseren ons dat deze keuze voor studenten teleurstellend kan zijn. Het betekent dat we een deel van onze inwoners die te maken hebben met stijgende energielasten

¹ Exclusief proceskosten en uitvoeringskosten

Volgvel 2

geen oplossing kunnen bieden, anders dan de individuele bijzondere bijstand. Dit is vooral zuur voor degenen die geen aanvraag hebben ingediend omdat zij aannamen geen recht te hebben op de toeslag. Dat wij in deze positie zijn gebracht, rekenen wij het Rijk zwaar aan.

We hebben voortdurend, samen met andere gemeenten, gepleit voor een specifieke oplossing voor studenten in de vorm van een regeling die via de DUO loopt. Voor 2022 is deze oplossing er niet gekomen waardoor we in deze situatie zijn beland. Maar voor 2023 is deze er nu wel. Mede dankzij de studenten die rechtszaken hebben aangespannen tegen de uitsluiting van de energietoeslag.

Ondertussen blijven wij studenten die financiële problemen ondervinden als gevolg van de gestegen energielasten oproepen om gebruik te maken van de mogelijkheid om individuele bijzondere bijstand aan te vragen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.